

Preot IOAN C. TEȘU

Cuprins

Cuvânt înainte 7

Tablă ciflorale 9

Notărilor sau „Orchestra de Săcări și” medicamente 15

„SIMT BOALA CA IUBIRE A LUI HRISTOS” 16

Dumnezeu și universalitatea suferinței 24

și a încrederii 32

Notărilor, puterile și suferința – forță ale iubirii 50

milosivă a lui Dumnezeu 50

Teodramele și puterile teodrame – actul al-alegării 66

dumnezeiești, spre înălțurile viitoare și venice 76

Metafizica 80

Postul și 90

Limitele încrederii 104

Notărilor celor 115

Suferința – „academie a virtuților” 116

„Filosofia bolii” – parte a „filosofiei viații” 139

Sinătatea – bucură-vă de Dumnezeu 150

Boala și suferința – academie a virtuților 152

Suferințele și bolile – pașaport către prea dulce Rai 152

Frământările inimii achițe și melancolie omului 152

Exteriorizarea suferințelor luminate 152

Carte tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA

2017

Cuprins

Cuvânt înainte	7
<i>Iubite cititorule</i>	9
Necazurile sau „Crucea de fiecare zi” – „medicamente amare”, spre sănătatea și mântuirea sufletului	15
Sănătatea – dar dumnezeiesc primordial	16
Durerea și suferința – efecte ale căutării plăcerii	24
Realitatea și universalitatea suferinței și a încercărilor	32
Necazurile, durerile și suferințele – forme ale iubirii milostive a lui Dumnezeu	50
Suferințele și pătimirile trecătoare – semne ale alegerii dumnezeiești, spre bucuriile viitoare și veșnice	66
Metafizica suferinței	76
Rostul sau scopul pătimirilor „fără de voie”	80
Limitele încercărilor	90
Necazurile celor păcătoși – frica gheenei”; încercările dreptilor – „dragostea Împărăției”	104
Suferința – „academie a virtuților”	115
„Filosofia bolii” – parte a „filosofiei vieții”	116
Sănătatea – binecuvântare dumnezeiască; boala și suferința – academie a virtuților	139
Suferințele și bolile – pașaport către prea dulcele Rai	150
Frământările lumii actuale și neliniștile omului contemporan – cauze ale bolilor trupesti și ale suferințelor lăuntrice	152

Încercările venite de la oameni – semne ale „paraziților spirituali” și adevărată cunoaștere de sine	160
Durerile, suferințele și bolile – scară spre cer și poartă spre Rai	163
„Bucuriile suferinței” sau înfruntarea duhovnicească a bolii	172
„Simt boala ca iubire a lui Hristos”	186
Viața duhovnicească – osteneală neîncetată în vederea dobândirii virtuților	192
Înfruntarea relelor pricinuite de oameni – adevărată artă duhovnicească și mucenicie a conștiinței	197
Bolile – semne ale iubirii și „vizitei dumnezeiești”, spre mântuirea noastră	209
Mijloace de înfruntare a bolii și a suferințelor	220
„Filosofia bolii” sau răbdarea necazurilor cu noblețe sufletească și demnitate morală	232
Suferințele și bolile – între întristarea cea lumească și bucuria cea duhovnicească	241
Pocăința – „darul iubirii lui Dumnezeu către om”; „comoara cea bună a smereniei”	251
Răbdarea necazurilor – „sublima doctorie a sufletului”; „ancora nădejzii” și „doctoria mântuitoare” a rugăciunii	259

Cuvânt înainte

Cartea Părintelui Ioan C. Teșu, pe care o ții acum în mână, este o carte a vindecării, este o carte care îl învață pe omul suferind – și adesea căzut – să se vindece, să se ridice, să se înalțe și să atingă firea omenască a Mântuitorului, pentru ca firea dumnezeiască a Lui să opereze – dureros sau nu – vindecarea sufletului.

Autorul – bine exersat în descifrarea operelor Sfinților Părinți – pornește pe firul dureroasei drame a căderii, pe descoperirea semnificațiilor profunde ale bolii și a șanselor de mântuire prin suferință.

Noi învățăm, cu autorul și de la autor, că suferința precede izbăvirea și crucea precede mântuirea.

Examenele pe care le dă omul în viața pământească sunt prețioase, sunt esențiale: atitudinea asumativă în suferință, răbdarea necântitoare a nedreptăților, iubirea vrăjmașilor, asceza, iubirea jertfelnică, rugăciunea, săvârșirea voii lui Dumnezeu în fiecare clipă.

Părintele Ioan C. Teșu merge – inspirat de omul suferind – pe drumul vindecării sau, mai bine zis, pe drumul recuperării.

Deoarece în Eden sufletul nu a ascultat de Dumnezeu, după aceea trupul nu a mai vrut să asculte de suflet, iar durerea și suferința s-au cuibărit în om.

În aceeași clipă, mintea a ieșit din inimă, persoana umană s-a separat sfâșietor de Domnul, căpătând pre-dispoziția spre boală, până la sfârșitul lumii.

Hristos, Marele Vindecător și șansa vindecării noastre, a venit, și acum taina vindecării se lucrează. Și se lucrează atât de uimitor și paradoxal, încât sfinții creștini suferă pentru ca – asemenea Mântuitorului – să ia asupra lor durerile și neputințele cetății.

În afară de minunata alcătuire a acestei cărți, îl admir pe autor pentru aplecarea specială pe care o are asupra celui mai sensibil și prețios subiect al existenței umane: necazurile și suferința.

Prof. Univ. Dr. Pavel Chirilă

Iubite cititorule,

Mântuitorul Iisus Hristos ne încredințează că: „*în lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea*” (In 16, 33), arătându-ne că viața aceasta lumească și trecătoare nu este un simplu sejur sau un loc de odihnă, ci o călătorie pe o mare agitată de valuri învolburate și periculoase, o luptă care nu încetează decât odată cu noi.

Viața însăși este o nevoie, pentru că, în vremuri în care par a se înmulți și adânci păcatele, a lupta împotriva lor, pentru a trăi curat, frumos și înalt, împlinind virtuțile creștine, nu este un lucru ușor, ci solicită osteneală și efort. Însă cât de dulce este răsplata și bucuria, pe care le va primi sufletul, la capătul drumului!

Scrierile duhovnicești, ca de altfel și experiența general-umană, arată că bucuriile și necazurile, încercările și suferințele se împletesc în viața creștinului, astfel încât nu există om, care, din zorii vieții sale și până la apusul ei, să fi avut parte doar de unele dintre acestea: fie ele bucurii, fie necazuri. Mai mult chiar, bunul creștin a observat că bucuriile, care nu sunt trăite frumos și curat, mai devreme sau mai târziu, se vor transforma în prilejuri de cădere, umilință și suferință. Și tot așa, încercările care au fost înfruntate duhovnicește

Respect aduc sufletului, într-un final, alinare și mângâiere, bucurie sfântă și mântuire.

Dacă, în cele mai multe cazuri, bucuriile și realizările personale îl îndepărtează pe om de Dumnezeu, potențându-i mândria și încrederea în sine, bolile și suferințele, durerile și neputințele îl apropie de Izvorul milei și al milostivirii. Și aceasta pentru că sufletul îndurerat, sensibilizat de însăși vulnerabilitatea condiției sale, este mai aproape de Dumnezeu.

Este dureros, dar este adevărat că învățăm mai mult din încercări, decât din binefaceri, din pătimiri, decât din împliniri. Pe patul de suferință, printre lacrimi și suspinuri, Îl descoperim pe Dumnezeu, în mod profund și tainic, în comparație cu momentele de bucurie, belșug și fericire. Și, din acest motiv, încercările par a fi un fel de cale mai scurtă, spre aceeași țință a vieții – desăvârșirea. Ele constituie *mântuirea prescurtată*.

Am încercat să răspund prin prezentele reflecții, întregite de cuvintele „cu putere multă” ale Părinților Bisericii, la unele întrebări, care frământă sufletul uman: *De unde vine suferința și care sunt cauzele și limitele ei? Cum ne putem izbăvi de ea, în plan fizic și spiritual? De ce suferă sfinții și cei virtuoși? Care este scopul și sensul „pătimirilor fără de voie”? Și care trebuie să fie atitudinea sau comportamentul potrivit în clipele de încercare?*

Ideea generală a fost aceea că, dacă fiecare dintre noi ajungem într-un moment în care nu o mai putem evita [boala], lucrul cel mai important este acela de a o primi ca pe o „cruce a vieții personale”, un indiciu

Respect pentru oameni și cărți

asupra „așezării noastre lăuntrice” și asupra treptei noastre morale de viețuire, dar, totodată, ca pe un semn al „vizitei” și chiar al „alegerii” binecuvântate și fericite din partea lui Dumnezeu, spre urcușul nostru spiritual și spre mântuire.

Atitudinea față de suferință, din perspectiva creștină, presupune asumarea ei sfântă, a face „filosofia bolii” parte a „filosofiei vieții”, adică a descoperi beneficiile pe care aceste „pătimiri fără de voie” le pot aduce în viața noastră duhovnicească.

Învățătura limpede și clară a Sfinților Părinți răsăriteni este de a nu dori, căuta sau cere astfel de experiențe dureroase, pentru că niciodată nu suntem deplin convinși asupra capacității noastre de a le primi și de a le asuma. Pragul de suportabilitate a durerii fizice și sufletești este atât de diferit de la o persoană la alta, și depinde nu atât de constituția ei, cât mai ales de crezul ei moral, de filosofia sa de viață. Însă aceeași spiritualitate ortodoxă ne recomandă ca, atunci când ne va „vizita”, să o primim și să o purtăm cu noblețe sufletească și cu demnitate morală.

Adevăratul răspuns la problema suferinței nu este doar unul teoretic, ci practic, și nici general, ci personal, pentru că fiecare își înțelege și trăiește propriile încercări, în mod aparte. Răspunsul final la toate aceste interogații existențiale, legate de prezența și scopul „încercărilor fără de voie”, nu poate veni decât de la Cel ce este „Calea, Adevărul și Viața” (In 14, 6), Hristos Domnul, Tămăduitorul sufletelor și al trupurilor noastre.

În afara acestei înțelegeri, suferința este absurdă, iar viața pare un nonsens, odată ce – mare parte dintre noi, dacă nu aproape toți – intrăm în ea printre lacrimi și o părăsim prin durere. Spiritualitatea creștină ne învață însă cum să o depășim în plan spiritual, ba chiar mai mult, cum să ne facem din ea un prilej de progres duhovnicesc, chiar și pe fondul suferinței fizice.

Adevăratul creștin, căruia doresc să i te asemeni și tu, știe, dintr-o intuiție și o cunoaștere lăuntrică adâncă, faptul că mântuirea se dobândește cu osteneală, că, pentru a învia alături de Hristos și a trăi în bucuria nesfârșită a Împărăției Sale Cerești, trebuie mai întâi să urce, împreună cu El, Golgota vieții acesteia, sau prin Cruce, spre Înviere și fericirea veșnică.

Într-o „apoftegmă”, pe care cel mai mare teolog ortodox român, Părintele Profesor Dumitru Stăniloae, i-a „oferit-o” Părintelui Petroniu Tănase, din Sfântul Munte Athos, i-a spus: *„Bucură-te, dacă Domnul te-a găsit vrednic de încercare. Suferința este de trebuință și pentru cel ce suferă, și pentru mai binele lumii întregi”*¹.

Prezentul volum cuprinde un număr simbolic de șapte studii, referitoare la înțelesurile profunde ale încercărilor sau „pățimilor fără de voie”, în Spiritualitatea Ortodoxă. Ca titlu, am ales cuvintele Sfântului Porfirie Kavsokalivitul (1906-1991), tainic vindecător al multor boli fizice și spirituale, căutând să fac cunoscute

¹ Ieromonah Petroniu Tănase, *Icoane smerite din Sfânta Ortodoxie românească*, Schitul Prodromu-Muntele Athos, Editura Bizantină, București, f.a., p. 58.

învățăturile sale, dar și ale altor Sfinți Părinți, din vechime sau contemporani, cu speranța că acestea vor reuși să aducă nădejde și pace sufletelor încercate, mai ales în astfel de vremuri, în care par a se înmulți suferințele trupești, dar mai ales lăuntrice.

Astfel, lucrarea nu este una de teologie speculativă sau teoretică, ci aplicată, de spiritualitate și de evlavie, și se adresează sufletelor încercate. M-ar bucura să fie considerată o sfătuire duhovnicească pentru clipele grele și momentele de tristețe din viață, cu speranța că aceste cuvinte ale credinței, întărite de rugăciune stăruitoare, vor aduce mângâiere și alinare pentru trup și pentru suflet.

Îmi fac o datorie de suflet și de conștiință față de cei care m-au îndemnat și susținut la publicarea acestor gânduri, unele dintre ele tipărite anterior în reviste teologice de specialitate. În primul rând, mulțumesc familiei, și în mod special soției – un adevărat înger păzitor, pentru dragostea de a-mi fi fost permanent alături, în toate demersurile științifice și duhovnicești.

Adresez cele mai sincere gânduri de prețuire și recunoștință Dlui Prof. Univ. Dr. Pavel Chirilă, o personalitate de excepție a medicinei și culturii românești, neobosit apărător al valorilor vieții umane, ale medicinei creștine și ale spiritualității ortodoxe, care a împodobit volumul cu adânci și responsabile cuvinte privind dialogul dintre teologie și medicină, dintre trup și suflet, dintre om și Creatorul său.

Îndrept un gând de mulțumire și prețuire spre Dna Magda Ursache, soție devotată și editor neobosit al operei Profesorului Petru Ursache, el însuși un profund cunoscător și iubitor al culturii și credinței românești. Întregul text al prezentului volum a trecut prin „ascuțișul” ochiului „critic” și inspirat al distinsei scriitoare.

Mulțumesc ostenitorilor Editurii Doxologia, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, o editură tot mai cunoscută și apreciată pentru multitudinea aparițiilor ei editoriale, pentru valoarea și mai ales pentru folosul lor duhovnicesc.

Un cuvânt de recunoștință îndrept către Înalt-preasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, care a acordat arhieriasca binecuvântare pentru tipărirea acestui volum, el însuși iubitor și trăitor al adevărilor mântuitoare ale credinței noastre ortodoxe.

Mai presus de toate însă, mulțumesc lui Dumnezeu pentru „răstimpul” pe care mi l-a dăruit, pentru puterea și ajutorul tainic oferit.

Și ȋți mulțumesc ție, iubite cititorule, pentru sensibilitatea spre cele spirituale, pe care ai arătat-o prin lecturarea acestor pagini, cu ȋmpreuna noastră speranță a unui real folos duhovnicesc.

Autorul